

żołądka i dwunastnicy oraz okrężnicy, prostnicy, dróg układu wydalniczego i rozrodczego.

Endoskopia okazała się dobrą metodą badania górnych dróg oddechowych i worków powietrznych u koni, a u psów z uporczywymi biegunkami dalszego odcinka jelita grubego. Przewlekłe zapalenie błony śluzowej i nowotwory tej okolicy występują znacznie częściej niż w jelicie cienkim. Nie bez znaczenia jest możliwość prowadzenia konsultacji, dokumentacji fotograficznej, porównawczej oceny stopnia zaawansowania choroby i wyników leczenia jak również pobierania materiału do badań dodatkowych. Zalety te są szczególnie cenne przy wykorzystaniu endoskopii w dydaktyce i badaniach naukowych.

Piśmiennictwo

1. Antelyes J.: Vet. Med. 9, 391, 1965.
2. Berci G.: Proc. R. Soc. Lond. B, 195, 235, 1977.
3. Bonneau N. H., Reed J. H., Pennock P. W., Little P. B.: J. Am. vet. med. Ass. 165, 190, 1972.
4. Cook R. W.: Eq. vet. J. 2, 137, 1970.
5. Cook R. W.: Vet. Rec. 94, 533, 1974.
6. Dagrafi A. E., Abdulmouti Alaama, Ruiz R.: Am. J. Gast. 63, 408, 1975.
7. Deming L.: Proc. R. Soc. Lond. B, 195, 227, 1977.
8. Geenum J. E., Schmitt M. G., Wallace C. W., Hagan W. J.: Am. J. Dig. Dis. 20, 231, 1975.
9. Hirschowitz B. J., Curtiss L. E., Peters C. W., Pollard N. M.: Gastroenterology, 35, 50, 1958.
10. Jacson C., Jacson C. L.: Esophagoscopy — Phil. 12, 233, 1964.
11. Johnson J. H., Merriam J. G.: Scope — Upjohn 19, 2, 1975.
12. Johnson J. H., Moore J. N., Coffman J. R., Garner H. E., Tritschler L. G., Trauer D. S.: J. Am. vet. med. Ass. 172, 374, 1978.
13. Johnson S. F., Jones B., Twedt D. C., Patnaik A. K.: Gains vet. Sym. Alabama 23, 27, 1978.
14. Jones B. D.: Sci. Proc. Am. Anim. Hosp. Ass. 1978, s. 245.
15. Jones B. D.: Sci. Proc. Am. Anim. Hosp. Ass. 1978, s. 241.
16. Kern F.: Gastroenterology 71, 537, 1976.
17. Knutson C. O., Max M. H., Ahmad W., Polk H. C.: Surgery, 84, 609, 1978.

18. Liebman W. M.: Am. J. Gast. 63, 362, 1977.
19. Mc Coll J., Rendall M.: Proc. R. Soc. Lond. B, 195, 251, 1977.
20. Morrissey J. F.: Gastroenterology 62, 1241, 1972.
21. Narisawa T., Wong Ch. Q., Weisburger J. H.: Dig. Dis. 20, 928, 1975.
22. O'Brien J.: J. Am. med. Ass. 156, 213, 1970.
23. O'Brien J.: Vet. Clin. North. Am. 2, 99, 1972.
24. Petrick S. W.: J. S. Afr. vet. Ass. 48, 105, 1977.
25. Raker C. W.: Am. Ass. Eq. Prac. 21, 23, 1975.
26. Salter R. H.: Lancet II, 863, 1975.
27. Strombeck D. R.: Small animal gastroenterology. Stonegate Pub. Comp. 1979, s. 285.
28. Talbott T. M., Mac, Keigan J. M.: Surg. Clin. North. Am. 53, 459, 1978.
29. Zimmer J. F.: Current Vet. Therapy. Saunders Comp. 1977, s. 987.

Adres autora: dr Tomasz Borkowski, ul. Rabatowa 24, 04-666 Warszawa.

Борковский Т., Гакетт Р., Циммер Я. — Оценка эндоскопии в ветеринарной практике

Введение эндоскопии в клиническую практику сделало возможным брать и исследовать биологический материал из недоступных частей организма. Совершенствование методов эндоскопических исследований является в дальнейшем предметом интереса многих исследовательских учреждений. В работе представлена техника рутинной эндоскопии, применяемой для мелких и крупных животных в Нью-Йорском колледже ветеринарной медицины в США вместе с описаниями клинических случаев.

Borkowski T., Hackett R., Zimmer J. — Remarks about endoscopy in veterinary medicine

The development of fiberoptic flexible endoscopes in recent years has made it possible to examine and biopsy previously unavailable parts of the body. The appropriate medications and methods for endoscopic procedures are still being explored. The current standards for endoscopic application at the New York State College of Veterinary Medicine (USA) are presented, along with appropriate illustrative cases histories.

KRYSTYNA RATAJSKA-MICHALCZAK

Przypadek raka żołądka u psa

Katedra Chirurgii Zwierząt z Kliniką Wydziału Weterynaryjnego SGGW-AR, ul. Grochowska 272, 03-849 Warszawa

Nowotwory żołądka u psów są niezmiernie rzadkie. Cotchin (3) podaje, że na 204 nowotwory przewodu pokarmowego jedynie 3 dotyczyły żołądka. Kasbohm i Lettow (9) na 81 guzów w jamie brzusznej wykryli jeden dotyczący żołądka. Zbliżone dane liczbowe podają Patnaik i wsp. (13, 14). Pozostałe dane dotyczą przeważnie opisów pojedynczych przypadków (1, 4, 5, 11, 12, 15). Jay i wsp. (7) opisali na przestrzeni 23 lat 20 przypadków nowotworów żołądka, z czego 14 to raki, 3 mięsaki limfatyczne, 2 mięśniaki-gładkokomórkowe i 1 mięsako-mięśniak.

Z danych piśmiennictwa wynika, że złośliwe nowotwory żołądka występują dużo częściej niż nowotwory łagodne (14). Najczęściej umiejscowione są w okolicy odźwiernika i na krzywnie dużej żołądka (6, 14).

W większości przypadków opisy raka żołądka dokonane zostały przez anatomopatologów i nic nie wiadomo o klinicznym stanie zwie-

rzań. Klinicyści opisując pojedyncze przypadki podkreślają trudności w prawidłowym postawieniu diagnozy.

W większości przypadków rak żołądka objawia się guzami o powierzchni pokrytej owrzodzeniami wrastającymi do światła przewodu pokarmowego, ściśle związanymi ze ścianą żołądka (2, 10, 12). Zmiany te zwykle występują u starszych psów w wieku powyżej 7 lat (7, 14). Według Krooka (10) rak żołądka powstaje u młodszych psów wcześniej niż rak innych narządów.

Przypadek własny. Opisany przypadek dotyczy raka żołądka u psa, samca, rasy Cocker spaniel w wieku 7 lat. Pierwsze objawy choroby wystąpiły na dwa miesiące przed zgłoszeniem psa do badania i zabiegami. Pies tracił wagę, wykazywał wzmoczone pragnienie, nie przyjmował pokarmów. Występowały wymioty i biegunka. Leczony dwukrotnie objawowo; po krótkich okresach poprawy wymienione objawy pojawiły się ponownie w zwiększonym natężeniu. Doprowadziło to do osłabienia zwierzęcia, podwyższenia

progu reakcji na bodźce zewnętrzne, wystąpiła duszność. W złym stanie ogólnym psa przyjęto do Kliniki, gdzie stwierdzono guz wielkości pięści w przedniej części jamy brzusznej, oraz silną bolesność przy omacywaniu tej okolicy. W oparciu o badania kliniczne dokonano otwarcia jamy brzusznej. Zabieg przeprowadzono w znieczuleniu ogólnym. W jamie brzusznej stwierdzono obecność krwistego płynu oraz guz w okolicy odźwiernika. Węzły chłonne były powiększone, średnicy 2–6 cm, twarde, nieregularnego kształtu. Psa uszpiono. Badaniem pośmiertnym stwierdzono obecność przerzutów w wątrobie, śledzionie i węzłach chłonnych śródpiersiowych. Badanie histopatologiczne wycinków pobranych ze zmienionych narządów wykazało obecność raka rdzeniastego (*carcinoma medullare*) w stadium przerzutowym.

W opisywanym przypadku guz był umiejscowiony w odcinku typowym dla nowotworów żołądka (7, 14). Według danych piśmiennictwa wykrywane nowotwory żołądka wrastają do jego ścian lub naciekają ścianę żołądka (7, 13). W tym przypadku główna masa guza znajdowała się na zewnątrz, a tylko pojedynczymi pasmami komórek nowotworu naciekały błonę śluzową. Nie stwierdzono opisywanych przez innych autorów owrzodzeń śluzówki żołądka, charakterystycznych dla przebiegu raka w tym narządzie u ludzi i zwierząt.

Krótki przebieg choroby ilustruje i potwierdza trudności diagnostyczne sygnalizowane przez wielu autorów. Właściwe rozpoznanie wymaga badań pomocniczych, trudnych do wykonania w warunkach terenowych. Wpływa to niekorzystnie na możliwości leczenia, które im później podjęte tym gorzej rokuje.

Piśmiennictwo

1. Bellein P.: J. Am. vet. med. Ass. 135, 573, 1959.
2. Campbell R., Lander J.: J. comp. Path. Ther. 62, 275, 1952.
3. Cotechin E.: Vet. Rec. 63, 67, 1951.
4. Galamas J.: Dt. tierärztl. Wschr. 84, 386, 1977.
5. Galamas J., Schaffranek E.: Dt. tierärztl. Wschr. 84, 373, 1977.
6. Hayden D., Nielsem S.: Zbl. Vet. Med. A20, 1, 1973.
7. Jay H., Griselda F.: J. Am. vet. med. Ass. 166, 691, 1975.
8. Kasbohm C.: Berl. Münch. tierärztl. Wschr. 74, 34, 1961.
9. Kasbohm C., Lettow E.: Berl. Münch. tierärztl. Wschr. 74, 34, 1961.
10. Krook L.: Acta path. microbiol. scand. 38, 43, 1956.
11. Kuprowski M.: Vet. Pathol. 17, 250, 1980.
12. Levy G.: J. Am. vet. med. Ass. 121, 263, 1952.
13. Patnaik A., Lieberman P.: Vet. Pathol. 17, 250, 1980.
14. Patnaik A., Hurvitz A., Johnsen G.: Vet. Pathol. 14, 547, 1977.
15. Ziolo T.: Medycyna Wet. 16, 169, 1960.

Adres autora: lek. wet. Krystyna Ratajska-Michalczak, ul. Grochowska 272, 03-849 Warszawa.

Z HISTORII WETERYNARII

PIOTR WYROST

Setna rocznica utworzenia we Lwowie polskiej uczelni weterynaryjnej (1881–1981)

Zakład Anatomii Zwierząt Wydziału Weterynaryjnego AR, ul. Koźuchowska 1/3, 51-631 Wrocław

W 1981 r. minęła setna rocznica utworzenia we Lwowie polskiej uczelni weterynaryjnej. Starania o otwarcie tej uczelni we Lwowie, poprzedzone usilnymi zabiegami w tym kierunku pewnej części miejscowego zainteresowanego sprawą społeczeństwa, a także faktem istnienia w latach 1784–1849 przy Wydziale Medycznym Uniwersytetu Józefińskiego Katedry Weterynarii, przybrały w drugiej połowie XIX wieku o tyle na sile, że w 1871 r. Sejm Galicyjski postanowił założyć we Lwowie szkołę weterynaryjną. Duszą całego przedsięwzięcia był, jak pisze prof. Kadyi (3), dr Alfred Biesiadecki — ówczesny protomedyk Galicji oraz były profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, który dla pomyślnego przeprowadzenia sprawy umiał pozyskać poparcie zarówno władz krajowych we Lwowie, a w szczególności ówczesnego namiestnika Galicji — hrabiego Alfreda Potockiego, jak i władz centralnych w Wiedniu. Ubiegło jednak jeszcze prawie 10 lat zanim 27 XII 1880 r. ukażało się odpowiednie Postanowienie Najwyższe, nakazujące założenie we Lwowie wyżej wymienionej szkoły. Ostatecznie szkołę pod nazwą „c.k. Szkoła Weterynarii we Lwowie” uruchomiono 1 X 1881 r. zgodnie z reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 VI 1881 r. oraz z kolejnym Postano-

wieniem Najwyższym z dnia 15 IX tego samego roku i oddano ją od razu jako uczelnię wyższą pod zarząd Ministerstwa Wyznań i Oświaty.

Organizowaniem szkoły, na prośbę władz centralnych, zajął się prof. dr Piotr Seifman — były ostatni polski dyrektor warszawskiej Szkoły Weterynaryjnej oraz organizator Instytutu Weterynaryjnego w Kazaniu. Obsadę szkoły w pierwszym roku jej istnienia stanowiło 6 nauczycieli akademickich — 3 własnych i 3 zapożyczonych z Uniwersytetu Lwowskiego dla prowadzenia wykładów z przedmiotów przyrodniczych pomocniczych.

Do pierwszej trójki nauczycieli stałych Szkoły należeli: prof. dr Piotr Seifman — dyrektor Szkoły i wykładowca chorób wewnętrznych i chirurgicznych, prof. dr Henryk Kadyi — wykładowca anatomii prawidłowej i patologicznej oraz prof. dr Antoni Barański — wykładowca fizjologii i produkcji zwierząt. Wykłady zlecone prowadzili natomiast: z fizyki — prof. dr Tomasz Stanecki, z chemii — prof. dr Bronisław Radziszewski i z botaniki — doc. dr Franciszek Kamiński, wszyscy stali pracownicy Uniwersytetu Lwowskiego.

Przy przyjęciu do Szkoły wymagano od kandydatów — w tym pierwszym okresie jej działalności — ukończenia 6 klasy gimnazjal-